

DEBRECZEN, Főtér 1829. sz. a m. kir. posta átellenében

Előfizetési árak: helyben, vagy postán külföldre: Egész évre... 10 ft — kr. Félévre... 5 » — » Negyedévre... 2 » 50 » Egy hóra... 1 » — » Egyos szám 4 kr.

lap szellemi részét illető minden külföldi és szerkesztőségbe (Főtér 1829. sz.) barmintve küldendő.

Előfizethető helyben: Teleki K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Főtér 1829. sz. alatt)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÓNYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAI KIVÉTELEVEL

Hirdetési díj:

Negy házasos petit sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzori hirdetések alkalmán jutányos áron vételek fel. Helyi díj minden külön bejelölésért 50 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsónapság sora 50 kr.

Nyitási közlemények minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések felvételnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főtér 1829. sz. alatt

Kéziratok nem adódnak vissza.

Csak bátran előre!

Eddig csak irtak az ember és embertárs közötti élet-halálharc, a párbaj ellen, de haszatalanul. A 19-ik század vége felé még a nagyváradi megrendítő véraldozatra volt szükség, hogy a társadalom egy része ne csak írjon, hanem tegyen is a barbár szokás ellen.

Csakhogy végrevalahára már annyira is fejlődött a dolog!

A huszadik század méltán elismeréssel fog adózni e hősiesség elhatározásért. Mert azon pillanatban, amint a társadalom a tarka elmélet tömkelegéből a tettek mezejére lépett, egyúttal egy hatalmas lépést tett előre a civilizáció terén is.

A párbajmánia megszűn. etésének keresztülviteli módját illetőleg elágazók a vélemények és mint minden kezdeményezésnél, úgy itt is vannak optimisták és pesszimisták.

Vannak sokan, kik úgy vélekednek, hogy a siker csak azáltal lenne biztosítható, ha a kezdeményezés felülről történik. Mások ismét a törvényt, illetve az igazságszolgáltatás szigorításától várják eredményt. Némelyek a sajtó együttes eljárásának tulajdonítanak gyökeres gyógyerőt és végre vannak olyanok is, kik a cél elérésére elegendőnek tartják a társadalom szilárd elhatározását, akaraterejének tettekben való nyilvánulását, habár csak a társadalmi osztályok egy bizonyos rétege körében is.

A kételkedők serege mindezekről vajmi csekély, vagy éppen semmi hatást sem vár.

Kétséget sem szenved, hogy a legfelsőbb helyről jövő hatalmi szó, mely Anglia példájára legelső sorban a hadsereget oldaná fel a középkori béklyók nyűge alól, legüdvösebb hatást gyakorolna a többi társadalmi osztályokra is. Azonban ilyesmit kérészkölni nem lehet.

A törvény szigorítása ép oly hathatós eszköz lehet, mint a sajtó közönsé elhatározásából folyó magatartás. Ezek azonban az ügy előmozdítására jó szolgálatot tehetnek ugyan, de egymagában a fekély kiirtására nem elegendők.

Van azonban a közéletben még egy hatalmi szó, mely felülről nem jön ugyan, és mégis ellenállhatatlanul ragadja magával mindazon köröket, melyek ujkori vívmányok befogadására hajlamot sem mutatnak.

Ez a hatalmi szó a közvélemény, melynek ápolója és teremtője az értelmi középsoztály, az intelligencia. A közvélemény útján szokott felszínre törni az eszme, a korszellem, mely feltartóztatlanul rohan célja, a megtestesülés felé.

Nem kell tehát egyébb, mint az intelligencia tömör soraközése a közönséző alá; bátorság és kitartás az értelmi középsoztályban a közvélemény fejlesztésére és a szilárd elhatározás nyilvánulása, hogy minden áron ki akarja irtani a párbaj-szokást s nincs semmi kétség az iránt, hogy meg is fogja találni az eszközöket és módokat, melyek lassan bár, de annál biztosabban célhoz vezetnek.

Az értelmi középsoztály a kezdeményező szerepére országoszte hősies elszántsággal vállalkozván, most már intelligens ember többé nem habozhatik, hogy a mozgalomhoz csatlakozzék és tehetsége szerint fáradozzék és buzgalkodjék.

Legyen jelszavunk a megkezdett úton: »Csak bátran előre!«

Füredi Béla.

Országgyűlés.

A képviselőház tegnap folytatta a királyi válaszok tárgyalását. He lly Ignác mind a borossebesi, mind a közzei válaszszal foglalkozott. A nemzetiségi kérdésre nézve csatlakozott Bartha Miklós fejtegetéséhez és hozzájárul határozati javaslatához.

Különösen szűkösen tartotta, hogy Bukarestben kiváló magyar diplomata képviselje monarchiánkat. Nagy tetszés közt fejtette ki, hogy addig nem lehet gyökeresen megoldani a nemzetiségi kérdést, amíg a magyar nemzetnek és államnak nem lesz sulya föléle. Átterve a közzei válaszra, meggyőzőleg mutatta ki, hogy annak tudta rángatni, mint valami nagy ur dáma, mikor a »fidonc« szót restelli kimondani.

— Pedig adnék két krajczárt ezukorra! csabígtattam.

Gondolkodóba esett. Gyöngye kis ujjain mintha számításokat tett volna.

— Mariska! kiáltotta majd bátran. Hol van hát az a pénz?

— Itt ni! s markába nyomtam a nagy summát, melylyel rögtön elszaladt. De idő múlva visszalért ismét.

— Nos, vettél czukrot? kérdeztem.

— Nem én! Hanem odaadtam a pénzt anyámnak!

— Miért te?

— Hogy vegyen majd rajta nekem szoknyát, mert én nagyon szeretem a fodros szoknyát! És aztán kaczagott, kaczagott hozzá csalfán a kis perkal szoknyás Éva, ki még a czukornál is jobban szereti a fodros szoknyát.

A két krajczár ily szivelyes elfogadása után, természetesen, jogosítva éreztem magam a banális kérdésre is:

— Hát aztán szeretsz-e engem kis Mariskám?

A kicsi rövid percig elkomorlyodott. Nagy, széles homlokán mintha ismeretlen gondok tanýáztak volna, elborult az. S a kiváncsi gyermek nagy figyelemmel nézett ream. De aztán csak kiderült minden, s ujjait dörgölgötte mondta:

— Ugyan, ugyan! Hisz nagyon hegyes a maga bajusza. Meg aztán szeretem már én az apát, anyát eléggé!

— És engem egy cseppet sem szeretsz? faggatóztam.

— Hát maga szeret engem? felelt a nyelvess kicsi.

— Nagyon! vallottam neki.

éle az ellenzék ellen van irányozva és tiltakozott az abban nyilvánuló közjogi felelősség ellen. Magyarazatot kér a miniszterelnöktől arra nézve, hogy mit jelentenek a királyi válaszok: hogy a fennálló közjogi alap megváltoztatása ellenkeznek az ő uralkodói kötelemével? Ha ennek van valami értelme, úgy ez a reakció, forradalommal való fenyegetés felülről. Megnyugtató felvilágosítást kért arra, hogy ezt a választ ki szerkesztette? (Felkiáltások a szélső baloldalon: Palfy Mór!) Szólv be zedét a függetlenségi párt zajos helyeslése mellett azzal a kijelentéssel fejezte be, hogy oly határozati javaslatot fog járulni, mely a kormány eljárását a legkeményebben rosszalni fogja.

Ezután gróf Bethlen András fölmívelési miniszter emelt szót, hogy megczafolja Horváth Gyulának azt a megjegyzését, mintha ő (a miniszter) tavaly az oláh mozgalom elöl Bethlenfalváról Kolozsvárra lett volna kenytelen menekülni. A miniszter egyúttal helytelenítette, ha a közvéleményt folyton igazják oly alaptalan rémhírekkel, a minő például a bokszegei vasuti merénylet híre is volt. Horváth Gyula a miniszter ezen megjegyzésére izgatottan válaszolt, mert az ő lapjában jelelt meg a hír, de ő — ugymond — korrekten és jó hiszeműleg járt el. A leplezettség és hazudozás nem kenyeze s az igazság kimondásától nem fogja őt sem miniszter, sem bárki más elretenteni. Gr. Bethlen András miniszter erre kijelentette, hogy nem vonta kétségbe Horváth jóhiszeműségét, de alaptalan rémhírek terjesztése elítélendő, ha jóhiszeműleg történik is.

He g e d ű s Sándor szólt föl ezután és polemizál az ellenzék szónokokkal. Azt igyekezett kimutatni, hogy a válaszokra nézve tulajdonképen jóhiszemű felelértés forog fenn az ellenzék és a ház vitája szövegmagyarázatokban és az. A kérvényi bizottság javaslatát pártolta.

He r m a n Ottó volt a következő szónok. Rendkívül érdekes és hatásosan taglalta a királyi válaszok kérdését, melynel újabbán kitűnt Magyarország és a magyar kormány inferioritása. Csatlakozott Bartha Miklós határozati javaslatához, minimuma ez annak, a mit e kérdésben a haznak ki kell mondani. V a l l y i Árpád főleg a miniszterelnökkel és a belügyminiszterrel polemizált igen sikezűlten és sürgette, hogy magyarázzák meg hát a királyi szavut, mert az eddigi magyarázatok senkit sem elégitettek ki. Pedig a királyi nyilatkozatoknak olyanoknak kell lenniök, hogy azokat nemcsak az intelligens tanult ember, hanem az egyszerű földműves is iparos is könnyen megértse. Beszédét azzal vegezte, hogy par'olja Bartha Miklós határozati javaslatát.

S z e d e r k e n y i Nándor következett

volna ezután szólásra, de kérelmére a ház bejegyezteti, hogy kedden mondja el beszédét és ezzel az ülés háromnegyed 2 órakor véget ért.

BELFÖLD.

Az unjonezjutalék. Baró Fejérváry Géza miniszter az unjonezjutaléka vonatkozó törvényjavaslatot a Ludovika Akadémia a lapotáról és a magyar alapítványi helyek betöltéséről szóló jelentésekkel, továbbá az egyenes önkéntesek tiszti vizsgájára vonatkozó kimutatókkal együtt a legközelebbi napokban a képviselőház elé terjeszti.

A mezőgazdasági törvényjavaslat tárgyalására a képviselőház által kiküldött földművelési bizottság megalakult. A bizottság megválasztotta: elnökének Perczel Dezsőt, jegyzőjének Szunyogh Szabolcsot. Egyúttal elhatározza a bizottság, hogy a mezőrendőrségi törvényjavaslat tárgyalását november hó elején fogja megkezdni.

A kötelező polgári házasságra. vonatkozólag a N. W. T. állítólag jól értesült forrásból arról értesül, hogy ő fellege ebben a kérdésben már döntött, még pedig a Wekerle kormányra nézve kedvező módon. Ennek következtében valószínű, hogy a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat hamarabb fogják a képviselőház elé terjeszteni, mint a hogy az kezdetben kitátságba volt helyezve. Az idézett lap ezzel a hírével kapcsolatban rámutat arra, hogy mindazok a titkos cselekvények és befolyások, melyek a javaslat ellen sikra szálltak, hajótörést szenvedtek a királyi alkotmányos érületén. A B. C. Corr. ama felmerült hírekre vonatkozólag mintha e törvényjavaslatra nézve a liberalizmus ellenére kompromisszum jött volna létre, melyhez állítog a korona is hozzájárult: arról értesül, hogy a király még nem határozott, de rövid idő múlva határozni fog.

Szegedmegye. A Szegedi Híradónak Budapestről a következőket telegrafáltak: Elhatározott dolog, hogy a közigazgatás reformjával együtt a megyei területek is rendeztetnek s ez alkalommal Szeged székhellyel új megye kerekítetik ki. A javaslatnak ez a része már készen is van.

KÜLFÖLD.

A javithatatlan Milán. A Kölnische Zeitung belgrádi levelezője arról értesül, hogy a szerb kormánykörök Milánnak Sandor királylyal való találkozára nagyon lehangolta. Úgy látszik Milán exkirály, bar többször erősen megfogadta, hogy nem avatkozik a politikába, még mindig nem tett le róla. Híre akarta alakítani és e mellett kerülte az egyszerűségét.

— Egyáltalában — kellett-e valamit tennie? — kérde az egyik kétkedő hangon.

Persze! válaszolt szomszédja, mert Isten előtt nincs gyűlöletesebb a tetlenségnél, azért tette ezt a hét halalos vétek anyjava. De mond miert e kétkedés?

Mert az állatok felhozott magyarázatok egyike sem képes kielégíteni.

Talán meg leszessz elégedve az enyémmel szolt egy agastyán, a ki addig gondolkodva ált és a vitába nem avatkozott:

— Ugy hiszem, Isten e hosszú, világ előtt való időt — arra használta fel, hogy gondolkozzék, miként kezdje meg hat napi művét.

A siker.

Szép verőfenyes tavaszi nap volt. A siker haladt a maga útján s a ki meglátta, bárátságosan köszöntöte.

Hátratekintve, sőtét pontocskat látott közeledni.

De nem törődött vele, hanem bátran tovább indult.

Később mégis kissé kíváncsi lett és ismét hátratezett.

Egy törpe szaladt utánam! kiáltá kaczagva es további ment.

Ezalatt a nap delelőjét tartá, az utána siető utolértte. Csodálkozva vette észre, hogy ez nem törpe, — a mint ezeltől biztosra vette, hanem egy nálánál fél fejjel magasabb férfi.

— Együtt megyünk! — szolt a jövővény. Ez nem tetszett a sikernek, — amannak undorító kinézése miatt. — Mégis szótlanul tűrte, hogy úgy ne lassék, mintha félne tőle.

45-1891

ILAGKIALLITÁSON. ANN M.

mek ruha raktára a figyelembe vételre a következőket

- 12 főtől fejebb... 4 00 50 kntól fejebb... 12 » 50 »... 15 » 50 »

patok posztó és szőrme béléssel, ugy-

ponosan teljesítettnek.

BLER J.

DAPESTEN, 33. szám.

3

mint víz- és... szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

szilárd berendezés...

Jár, hogy Milán Abbaziában Sándor királynak a radikális kormányférfiak gazdalkodásáról megadta a szükséges felvilágosításokat.

*** Svájcz a halálbüntetés ellen.** Bern, okt. 7. Magánjelentés szerint a svájci büntetőtörvény tervezetének előkészítő bizottsága az összes szavazatokkal kettő ellenében elvetette a halálbüntetésnek a tervezetbe való felvételét. A bizottság azt ajánlja a szövetség tanácsnak, hogy a népszavazásnál a halálbüntetés kérdése felett különsvavazást ejtsen meg.

A belga hadsereg újjászervezésének tervezetével Brialmont tabornok már elkészült. A tabornok véleménye szerint Belgium háború esetén 130.000 embernél többet nem állíthat csatasorba, ez a szám pedig elegendő a belga semlegeség megvédelmezésére. Az ő terve szerint a hadsereg létszáma 246.000 főre kell emelni, mert az ország nem vonhatja ki magát a nagy hadiállományok törvénye alól. Az ujonczos sorsolás után történnék és a helyettesítés rendszere eltörölnék. Brialmont tabornok úgy vélekedik, hogy Belgiumnak elegendő segédforrásai vannak emberekből és pénzből, hogy egy 246.000 főből álló hadsereget előteremtson. A hadügyi költségvetés, amely 47 millióra rug, csupán 49 millióra emelkednek az által, hogy sok szükségtelen állást eltörölnének és a szolgálati időt meg rövidítik.

Orosz-francia barátság. Pétervár, okt. 8. A hivatalos lap szerint az orosz hajóraj három hajóból fog állani, és pedig: az I. Miklós páncélos hajóból, a Pamiat Asowa második rangú cirkáló hajóból és a Tjeres ágyúszabdól. E hajókhoz a touloni látogatás alkalmával csatlakozni fognak a Csendes-tengerre induló Nachimov tengernagy és Rynda cirkáló hajók.

Az iskolában.

A szeptember elejétől októberre napot iskolák begyűltek. Cigarettával a szájában, feszít végig az utcán a novitius és az új gymnasia latin tudományát fitogva, hangosan declinálja a mensa-t. A conjugatióra csak később kerül a sor; addig végig kell magolni Cicero nyelvem mind az öt ragozását. Az az arandon! Mégsem így van egészen. Régi rendszer ez és ma már szegen fityeg; Schultz ur masként tanítja a classikusok nyelvét, mint a jó öreg Szepessy, a kitől én valaha — oh aranjuezi szép napok! — megtanultam volt, hogy:

Vae tibi ridenti, quia mox post gaudia flebis.

Hát bizony jaj nekem. Most már akárhányszor több okom van a sirásra, mint a nevetésre s így könnyeimmel karöltve elpárolgott a latin tudományom is. A mi meg-megmaradt, az nem áll többől, mint: Ne sutor ultra crepidam! Maradok hát a kaptafánál, illetőleg, a riporteri asztal mellett és elmélkedem az — iskoláról.

Szinte ide hallom azt a zsongást, mely a szünórák alatt betölt minden zugot. Milyen sokan, milyen szörnű sokan vannak. Sokáig

— Így folytatták utjokat, s a ki látta őket, hidegen, vagy éppen sehogysem köszönt nekik.

A nap mindinkább lenyugodott, s a kísézőnek árnyéka épp oly mértékben nőtt, mint a sikeré.

Ez hirtelen valami csodálatost vett észre, ez okból hűtlen maradt felgett szándékához, hogy hivatalan kísézőjével nem is fog törődni és megszólítja:

Utítárs valóban furcsa az a te árnyékod! Önállóan mozog, sajátos, sőt a mint látom női formát vesz föl, szóval úgy cselekszik, mintha önálló lény lenne.

— Az is. Várj csak kissé, nemsokára egészen el fog tőlem válni és mint külön lény oldaladra áll.

— És így is történt.

A nap még alább szállt, az árnyékok nőttek.

Ekkor a barátságatlan kíséző árnya hirtelen megtestesült és óriási nagyságu pórias nő alakjában a siker jobbja mellé állt.

Megrémlve hátrált a siker s aggódva felkiáltott:

— Az Istenért! Micsoda lény ez?

— Es kísézője gunyosan — kaczagva felelt:

— Az én nevem: irigység; és ez itt megtestesült — árnyékom: a ragalm a z a s.

Egy monolog.

— Tehát megbukott. Csodálatos! Ki hitte volna! Nekem ugyan pazar fényűzése már előbb nagyon gyanus volt, tudtam, nem lesz ám jó vége a dolognak. Kár érte, jósivű volt és kész mindenkor tettel és tanácssal segíteni azt, ki segítségét kérte. Persze másnak pénzével könnyű a jósivűt jászau. Könnyelműség volt, határtalan könnyelműség volt, határtalan könnyelműség! Az igazat megvallva nem érdemelt jobb sorsot. — Tulajdonképen mégis csak büszke, gőgös ember volt s a mi jót tett, azt csak a maga és nem a más kedvéért tette.

Mibe fog most kezdeni. Én az ő helyen

azért volt a panasza, hogy nem akarunk tanulni.

Elmaradt barbár népek vagyunk, kik nem rokonszenvezünk a kultúrával és nem fog rajtunk a civilizatio. Tűzzel, vassal megkezdődött hát a hájsza. Törvényrel biztosítottuk népünk számára a tudományt, hogy elkerüljük a kevély kultúrvoik lenézését, a kik barbár magyaroknak neveztek. Most hát tanulunk. Kezdvé az ország fővárosán és végezve az utolsó rendezett tanácsu városkán, a hol csak iskola van, mindenütt csak arról panaszkodnak, hogy lehetetlen befogadni a tanulókat. Pedig nemely iskolánál a tandíjakat is ugyancsak felszöfolták. Hanem azért a beiratás-akor akárhány helyen kijelentették, — hogy egyik, vagy másik osztályba több jelentkezőt nem vehetnek fel, mert már is túlnépes az osztály.

Ezzel szemben a mesterek tanoncok után nyargalnak, az iparosélet pang. Földművelésünk, kereskedelmünk tele van mizériával. A realitás pályák nem annyira kereketek, mint a tudományos pályák, mert a földműves, mert az iparos, mert a kereskedő azt hiszi, hogy ő csak kinödik, tengődik, dolgozik, de a professzornak, — a tisztviselőnek, a fiskálisnak pompás dolga van. — Jó fizetés, szabad idő és kényelmes élet. Szükségtelen bizonyítani, hogy mindez rettentő tévedés, de az eredmény az, hogy a pék fiából nem nevel péket, az ács nem ácsot, a csizmadia nem csizmadit és a földműves nem földművet. Hadd legyen ur a gyerekből és ne kinödjék mint az apja.

Csak úgy ömlik az ifjuság az iskolákba. Nem vagyik senki a műhelybe. Mikor aztán úgy ahogy felvergődnek egy bizonyos pontig, ott egy nagy rész elkallódik. Felig tanult, félíg tudatlan. Tanulni nem bír, dolgozni nem tud és beáll szaporitania a proletárok, a szédülőgök tucatját. A más rész tovább halad, küzd, fárad és költelezik. És a vége egy diploma, amit alig lehet értékesíteni, legább is igen nehéz kenyérré felváltatni, mert a szegény földműves ország, a melyik provinciális szerepre van kárhoztatva, nem bírja meg tudományos fiainak igényeit és nem tudja erejüket érvényesíteni. Minden pálya el van araszva és a kiválóbbak után agyongébbek a diplomás koldusok osztályát növelik.

Közgazdasági, ipari és kereskedelmi nyomorúságunk bűne az, hogy ezeknek az élet-pályáknak nincs tekintélye, mert nincsenek a szabad fejlődéshez megadva az eszközök. A közügyes rendszer láncait megbontják, lenyűgözik azokat a szárnyakat, a melyekkel virágzó magaslatra lehetne emelni nálunk ipart és kereskedelmet.

Csakis így lehetne elérni azt, hogy ezek a pályák is karesettek legyenek és a tudományos pályával karöltve haladva előmozdítsák a nemzeti közjóletet.

Most mindenki egy uton, egy irányban keresi az élet boldogulásának feltételeit. Egy uton és egy irányban halad az ifjuság végzetes tévedése felé. Az iskolák zsufolva vannak. A műhelyek üresek. Kihallik az öreg kuriáról a vidám nevetés és ismét eszembe jut nagytiszteletű Szepesi uram, a kitől én azt

agyonlóném magam. De neki nem lesz annyi bátorsága. Csak az a furcsa, hogy nem tudom mint viseljem magam irányában. A véletlen úgy akarja hogy nap-nap mellett találkozom vele én már csak nem haladhatok el mellette egész közönyösen.

Hisz nekem is tett olykor-olykor ugynevezett szivességet. Szivességet! Ha úgy vesszük de inkább hallgatok erről! Legjobb lesz, ha lehetőleg kerülni fogom. — És e mellett csak szivességet teszek neki. — Mindenesetre háias lesz irányomban, ha jelenlétemmel nem emlékeztem vissza a régi jó időkre.

Az erényes Asim.

Egy gazembert az akasztófára vittek. Aggodalmasan nézte ezt az erényes Asim és az egre tekintve, így szólt:

— Hala néked menyei Atyám, hogy nem engedtéi így elromlani, mint ezt.

Egy korbely tántorgott az utcán, míg végre a pocsolóyába esett és az emberek gunyjatekaul ott hevert.

Az erényes Asim aggodalommal nézte és az egre tekintve, így szólt:

— Hala néked, jóságos Istenem. hogy nem engedsz oly csuful elesni, mint ezt.

Valaki végett vetett életének, a folyóba ugorván. Kártyás volt, ki elvesztette nemcsak saját vagyonát, hanem azt is, a mit reá bízta. Midőn a vízből kihuzták, már halva volt.

Az erényes Asim aggodalommal látta ezt, és az egre tekintve, így szólt:

— Hala néked

— Megállj, barátom! — szakította félbe ismeretlen hang és egy kéz érinté vállán.

Csodálkozva nézett körül.

Nagy, erős nő volt ez, szép, csábító arccsal, de melynek vonásaiban valami durva is volt.

— Ki vagy te? Mit akarsz? — kérdezte Asim.

— Tudom, nem ismered. És ez a te szerencséd; mert ha valaha hozzád jöttem volna, bizonyára elűztem volna házából az erényt s nem adhatnál most oly alázatosan

tanultam: Vae tibi . . . stbbi. »Jaj neked nevető, mert majd vigásod után sirsz!

Ez a vidám, gondtalan nevetés, majd a proletárok sopánkodásáva, a stréberek lármájává, a nyomorultak jankajlásává változik.

A keresk. és ipar kamarától.

I.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. államvasuti üzletvezetőség Zágrábban mindenemű anyagok szállításának biztosítása céljából f. e. november hó 10-kén lejáró pályázati hirdetményt tesz közzé. Közlelbi feltételei és módzatai: a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők.

II.

Nagy kereskedők és gyárosok figyelmébe. A cs. és kir. közös hadügyi-minisztérium Bacsben gyapju-pokröczök szállításának biztosítása végett f. e. november hó 22-én lejáró pályázati hirdetményt tesz közzé. Közlelbi feltételei és módzatai: a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők.

III.

A nagy közönség figyelmébe. A m. kir. államvasutak igazgatósága Budapestén a debreczen-királyháza vonalon fekvő Gílvács állomásnak a személy-, podgyász- és az összes gyors- és teheráruforgalomra való megnyitását teszi közzé. Közlelbi felvilágosítással a hivatalos órák alatt kamaránk szolgál.

IV.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. államvasutak gépgyárának és a diósgyőri m. k. vas- és acélgyár igazgatósága Budapestén a jövő évi szén-, pírshén- és faszén szükséglete szállításának bebiztosítása végett f. e. november hó 3-án lejáró pályázati hirdetményt tesz közzé. Közlelbi feltételei a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők.

V.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. államvasutak gépgyárának és a diósgyőri m. k. vas- és acélgyár igazgatósága a jövő évi szén-, pírshén- és faszén szükséglete szállításának bebiztosítása végett f. e. november hó 3-án lejáró pályázati hirdetményt tesz közzé. Közlelbi feltételei a hivatalos órák alatt kamaránknál megtekinthetők. A debreczeni keresk. és iparkamara.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton a Gőnczy-egyesület Otthonában.

Sétahangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u.

Okt. 14. Nagy Gyula próbájára a »Korona« vendéglőben.

Okt. 14. Az orvos-gyógyász-egylet havi ülése

Okt. 18. Városi bizottsági tagok választása.

Nov. 1. Egyházkerületi közgyűlés kezdete.

hátat az égnek. Köszönd meg tehát nekem, hogy házadat eddig kerültem.

— Ki vagy hát? — kérdezé Asim ismét.

— Ha véletlenségből jövök valakihez, nevem: alkalom; de ha szándékosan, úgy nevem: k i s i é r t e t.

Egy mese.

Egy vastartaimu hegy alján messze terjedő erdő veszi kezdetét, vaságrörsű és széleságu fakkal.

Ezek a fak nem voltak jóindulattal a hegy irányában. Boszankodva fordultak el tőle; csak ha vihar kenyseríté őket, hajlottak feleje aigaikkal s engedték feleje vonulni illatukat.

Ez az ellenségeskedés boszantá a hegyet.

— Miért gyűlöltök engem! — kérde egy izben.

— Mert te szolgáltad legnagyobb ellenségünket, a vasat, melyet fejszvéve alakítanak, hogy minket ledöntson.

— Ti balgák! — felelt a hegy. — Ti magatok okoztatok romlásokat, mert ha a tűz hatalmát nem teremtették és nem apólnátok, hogyan valhatnék érczem fejszvéve?

A béka.

Egykor az emberek látásból meg akartak ismerkedni a bekevel, melyet annyiszor magasztaltak, melynek aldasait oly gyakran élvezték.

El is indultak fölkeresésére. Sokáig mentek a messzeségbe. Végre elértek egy házhoz, mely előtt egy hatalmas óriás ült. Föl volt fegyverkezve; sisak, páncél, feyver, szóval minden, a mi csak alkalmazhat nyerhet a harcban, látható volt rajta vagy körülötte. Száz meg száz ágyu képezte tüőhelyét és számanyul nagy páncélos hajó szolgált neki.

Az emberek meghunyászkodtak és gyorsan akartak mellette elhaladni. De ő megállította őket.

— Hová mentek?

Senki sem mert válaszolni. Ez boszantá

Ujdonságok.

*** Új pénzek.** A körmozi pénzverő a lefolyt év alatt derekasan dolgozott. A moza a valutatörvények értelmében megkezdtek a korona értékű érmek verését a körmozi pénzverőben összesen 144.434.401 korona értéket vertek. Ugyanaz idő alatt Ausztriában a becsi pénzverőben 160.793.654 korona értékű érmek vertek ki. A magyar arany érmekből 6 millió koronát magán-számlára és az osztrak-magyar bank számlájára, 118 milliót pedig a magyar kormány számlájára. Bar jönuének is már ezek az új pénzek, minél gyorsabban, minél nagyobb számmal, mert a kettele pénzkezelés miatt szerte panaszkodnak. Am nekünk nem csinál semmi kellemetlenséget a kettfejta pénz s epp azért kijelentjük, hogy szívesen fogadunk vegyest ó- es új akár hátralek, akár előfizetési díjakban.

*** A magyarellenes tüntetések halottja.** Papp Aurél husz éves kolozsvári juhalgató meg nemreg az oláh agitátorok leg-hatszavetőbb tagja volt. — A buzeni oláh értekezleten meg »lelkes« ékesszólással ecsetelte a magyar barbárok kegyetlenségeit, és könyvéig indította a halgatóságot, a mikor az erdélyi oláhok szenvedéseiről szónokolt. Papp Aurél annyira belemerült az oláh közügyeibe, hogy saját sorsa csak akkor jutott eszébe, a mikor a nyomor kissé kirázta a magyarellenes nyü-löködéséből. Ilyenkor kenyer utam nézett. Kö-lözsváron érhető okokból nem nagyon boldogult. Elment tehát Bukarestbe, az erdélyeszi oláhok Mekkájába, a hol oláh testverei, mint hitte, majd azokkal a híres tárt karokkal fogadják. Hivatkozott is martiri érdemere, de a tárt karok mindenfelől leereszkedtek, a mint megtudták, hogy a szegény Pappnak nincs sa-pénze, se jövedelmi forrása. A boldogtalan ifjú agitátor éhségtől győltörve, vasárnap d. u. a Buzenből érkező vonat elé vetette magát. A borzalmas módon véget ért öngyilkos kezében papírselelet volt, e szavakkal: »Ót napja, hogy nem ettem semmit. Oláh földön nem skartam ehen veszni!«

*** Az októberi naptárból.** 1-én a nappal hossza volt 11 óra 36 perc; 30-án 6 óra 43 perc; az október 1-én a nappal hossza 44 perc; 4. után, így a nappal hossza 10 óra 1 p.; egész hónap rövidülés ezek szerint 1 óra 35 perc. Holdunk utolsó negyedébe lépett 4-én, újhold volt 9-én, esti 10 óra előtt, első negyed 18-án, éjféltől felórával, holdtőle 25-én reggeli 9 óra tájban s ismét utolsó negyed 31-én pár percczel esti 12 óra előtt.

A bolygók közül Venus az est első órában ragyog ennek lenyugvása után félórával föl-kel Jupiter, a hajnali órákban látható Mars.

*** Jól megfelelt.**

— Hogyan nevezük azokat a fogakat, melyeket leguóljára kap az ember? — kérdezi a tanuló a kis lánytól.

— Hát . . . hát hamis fogaknak, — válaszolt a kis anyós-palánta.

*** Magyarország iparosai.** A Ma-gyarországon üzött iparágak üzöik számvával együtt a következők: czipész 63.453, kovács 53.474, szabó (férfi) 48.290, csizmadia 47.839, malompar 45.359, asztalos 39.758, kőműves

37.482, ács 24.439, 10.391, takács 12.13.094, építész 10.10.104, vasgyárak és vasúti szabó (női) 10.104, 9.394, gépgyárak 7.592, hentes 7.524, 6.716, könyvnyomda 5.996, donga-10.261, szeszgyár

*** A városok.** sz. kir. város polgá-sította a törvényhat. mestereit a Debrec-mesteri értekezlet el-halasztásáról. Ad-csa gondoskodik, let tárgyalásainak

*** Halálozta.** mármegye) ev. ref. Honka, Kósa Barna-jének unoka-huga-nalban elhunyt. La-metűre elhunyt.

*** Hajduv-tási bizottság.** nagytermében ülé-sről holnap referál

*** A létai v.** után közgyűlést t-teremben:

*** Evangy.** Dicsőfi József. »E-v-kájának 17 és 18-ható Telegdi K. S.

*** A nádor-áthelyezése** ell-akar eredményre-tervezett gyűlésre-kon kívül csak N-kács Dezső, és S-gyüles a nélküli e- valamit határozott-miniszterhez küld-tén nem valósult

*** A hortó-** tobágyi legelő ad-szi határozat reu-hó 9-től—15-ig e-közszemlére van-deklódó gazdák

*** Tolvaj-** vényezék előtt. A-na nagyállói ille-mint 10 rendbeli-tes büntetést kap-beli orgazdság H-orvát b. S-árt 1 évi és 6 l-1 r. orgazdság p-ott. Öv. Tokai-iteltett közrend e-let jogerős

*** Jókai di-** folyamán randúli-küldöttség, a me-nek átadásával

*** Csálók-** vidéki lakos se-nagyvársára. A f-küldött hazulról-egyenesen a vas-V-a r-ga másho-nagyletai cigány-Moriczot, hogy-lolja el a magab-pan a hajcsár fe-a pénz s mután-pott, csakugyan-csar észrevette s-állította, hogy a-rendőrség azután-a kir. ügyészeg

*** Helyre-** számában a sztr-tudósítás értele-meg. Egy paszusz-szerint teljesen-Somlóné »level-Debreczenbe se-va rosunkkal ne-elmege, de a de-primadonnája le-ékövetett, hogy-tartására keny-sz-hajótörést szen-sán« stb.

*** Jól ér-** nek é teren ö-t-dijért, esetleg-mellé correpen-t-kindó hivatalab

*** A polgári h-** Színházunk-mási Thamer-na-énekes etlekepe-polgári házasság-azon abszurdum-hogy mig Ausz-va hozva, addi-házasságot érve-a darab-érthetővé teszi-egy serfözde hi-ven polgári ház-zsidó nővel (Lu-(Sándor Emil), s

*** A horto-** tobágyi legelő ad-szi határozat reu-hó 9-től—15-ig e-közszemlére van-deklódó gazdák

*** Tolvaj-** vényezék előtt. A-na nagyállói ille-mint 10 rendbeli-tes büntetést kap-beli orgazdság H-orvát b. S-árt 1 évi és 6 l-1 r. orgazdság p-ott. Öv. Tokai-iteltett közrend e-let jogerős

*** Jókai di-** folyamán randúli-küldöttség, a me-nek átadásával

*** Csálók-** vidéki lakos se-nagyvársára. A f-küldött hazulról-egyenesen a vas-V-a r-ga másho-nagyletai cigány-Moriczot, hogy-lolja el a magab-pan a hajcsár fe-a pénz s mután-pott, csakugyan-csar észrevette s-állította, hogy a-rendőrség azután-a kir. ügyészeg

*** Helyre-** számában a sztr-tudósítás értele-meg. Egy paszusz-szerint teljesen-Somlóné »level-Debreczenbe se-va rosunkkal ne-elmege, de a de-primadonnája le-ékövetett, hogy-tartására keny-sz-hajótörést szen-sán« stb.

*** Jól ér-** nek é teren ö-t-dijért, esetleg-mellé correpen-t-kindó hivatalab

*** A polgári h-** Színházunk-mási Thamer-na-énekes etlekepe-polgári házasság-azon abszurdum-hogy mig Ausz-va hozva, addi-házasságot érve-a darab-érthetővé teszi-egy serfözde hi-ven polgári ház-zsidó nővel (Lu-(Sándor Emil), s

*** A horto-** tobágyi legelő ad-szi határozat reu-hó 9-től—15-ig e-közszemlére van-deklódó gazdák

*** Tolvaj-** vényezék előtt. A-na nagyállói ille-mint 10 rendbeli-tes büntetést kap-beli orgazdság H-orvát b. S-árt 1 évi és 6 l-1 r. orgazdság p-ott. Öv. Tokai-iteltett közrend e-let jogerős

*** Jókai di-** folyamán randúli-küldöttség, a me-nek átadásával

*** Csálók-** vidéki lakos se-nagyvársára. A f-küldött hazulról-egyenesen a vas-V-a r-ga másho-nagyletai cigány-Moriczot, hogy-lolja el a magab-pan a hajcsár fe-a pénz s mután-pott, csakugyan-csar észrevette s-állította, hogy a-rendőrség azután-a kir. ügyészeg

*** Helyre-** számában a sztr-tudósítás értele-meg. Egy paszusz-szerint teljesen-Somlóné »level-Debreczenbe se-va rosunkkal ne-elmege, de a de-primadonnája le-ékövetett, hogy-tartására keny-sz-hajótörést szen-sán« stb.

*** Jól ér-** nek é teren ö-t-dijért, esetleg-mellé correpen-t-kindó hivatalab

*** A polgári h-** Színházunk-mási Thamer-na-énekes etlekepe-polgári házasság-azon abszurdum-hogy mig Ausz-va hozva, addi-házasságot érve-a darab-érthetővé teszi-egy serfözde hi-ven polgári ház-zsidó nővel (Lu-(Sándor Emil), s

*** A horto-** tobágyi legelő ad-szi határozat reu-hó 9-től—15-ig e-közszemlére van-deklódó gazdák

*** Tolvaj-** vényezék előtt. A-na nagyállói ille-mint 10 rendbeli-tes büntetést kap-beli orgazdság H-orvát b. S-árt 1 évi és 6 l-1 r. orgazdság p-ott. Öv. Tokai-iteltett közrend e-let jogerős

*** Jókai di-** folyamán randúli-küldöttség, a me-nek átadásával

*** Csálók-** vidéki lakos se-nagyvársára. A f-küldött hazulról-egyenesen a vas-V-a r-ga másho-nagyletai cigány-Moriczot, hogy-lolja el a magab-pan a hajcsár fe-a pénz s mután-pott, csakugyan-csar észrevette s-állította, hogy a-rendőrség azután-a kir. ügyészeg

*** Helyre-** számában a sztr-tudósítás értele-meg. Egy paszusz-szerint teljesen-Somlóné »level-Debreczenbe se-va rosunkkal ne-elmege, de a de-primadonnája le-ékövetett, hogy-tartására keny-sz-hajótörést szen-sán« stb.

*** Jól ér-** nek é teren ö-t-dijért, esetleg-mellé correpen-t-kindó hivatalab

*** A polgári h-** Színházunk-mási Thamer-na-énekes etlekepe-polgári házasság-azon abszurdum-hogy mig Ausz-va hozva, addi-házasságot érve-a darab-érthetővé teszi-egy serfözde hi-ven polgári ház-zsidó nővel (Lu-(Sándor Emil), s

</

Ujdonságok.

Uj penzek. A kormány pénze...

A magyarellenes tintetések ha...

Az októberi naptárból...

Magyarország iparosi...

Magyarországi iparosi...

Magyarországi iparosi...

Magyarországi iparosi...

Magyarországi iparosi...

Magyarországi iparosi...

Magyarországi iparosi...

Magyarországi iparosi...

37,482, ács 24,439, bognár 22,218, mészáros 10,391, takács 15,169, pek 14,872, lakatos 13,094, építész 12,908, dohánygyárak 11,425, vasgyárak és vasöntők 10,955, szűcs 10,419, szabó (női) 10,104, kádár 10,041, téglagyártás 9,394, gépgyárak és vasöntők, 7,890 fűzetek 7,592, hentes 7,523, gőzfűrés és fűrészmalom 6,716, könyvnyomda 6,669, timár 6,362, bádógos 5,996, donga- és talpfakészítő 5,536, kalap- és szeszgyártás 5,221.

A városok értekezlete. Debreczen sz. kir. város polgarmestere köriratban értesítette a törvényhatósági jogú városok polgármestereit a Debreczenbe összehívott polgármesterei értekezletnek néhány hónappal való elhalasztásáról. Addig Debreczen város tanácsa gondoskodik, hogy elkészüljön az értekezlet tárgyalásainak alapul szolgáló munkái.

Halálozás. Kosa Ede jármi (Szatmár megye) ev. ref. lelkész kis leánya, Kosa Ilonka, Kosa Barnának, lapunk f. szerkesztőjének unoka-húga és kereszt-leánya, ma hajnalban elhunyt. Lapunk f. szerkesztője a temetésre elutazott.

Hajdúvármegye közgazdasági bizottsága ma délelőtt a megyeháza nagytermében ülést tartott. Az ülés lefolyásáról holnap referálunk.

A léta vasút társaság ma délután közgyűlést tart a város háza nagytermében.

Evangeliumi elmélkedések. Dicsőfi József. 'Ev. elmélkedések' című munkájának 17 és 18. füzetét, máttól kezdve kapható Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében.

A nádudvari járási székhely áthelyezése ellen indított mozgalom nem akar eredményre vezetni. Az alsó járás által tervezett gyűlésre P-Ladányban, a ladányiakon kívül csak Nábrácsky főszolgabíró, Lukács Dezső, és Szöllösi Imre jelentek meg. A gyűlés a nékül oszlott el, hogy tulajdonképpen valamit határozott volna. Az a terv, hogy a miniszterhez küldött kérelmet meneszteljen, szintén nem valósult meg eddig.

A hortobágyi legelőadó. A hortobágyi legelő adó kivételi lajstroma a tavaszi határozat rendelkezéséhez képest október hó 9-től-15-ig a városi kistandás terében közszemlére van kitéve, mire felhívjuk az erdeklődő gazdákat figyelmükre.

Tolvaj banda. Alótt tegnap a törvényszék előtt. A főkolompus Szemán Anna nagyállói illetőségű leány nem kevesebb, mint 10 rendbeli lopásért 5 évi hivatal vezetés büntetést kapott. Bódor Terezia 1. rendbeli orgazdaság vétségéért 3 havi fogházat, Horváth Sándor 6. orgazdaság vétségéért 1 évi és 6 havi börtönt, D. Nagy Imréné 1. orgazdaság vétségéért 3 havi fogházat kapott. Öv. Tokai Józsefné 1 havi elzárásra ítéltett közvetlen elleni kihágásért. Mindenki ítélet jogerős.

Jókai diszpolgári oklevele. A hét folyamán rándul Budapestre az a szoboszlói küldöttség, a mely Jókai diszpolgári oklevelének átadásával megbizva van.

Csalók a vásáran. Varga Ferenc vidéki lakos sertéseket hozott be eladni a nagyvásárra. A felesége elutazása után utána küldött hazulról egy lovat is a lovat a hajcsár egyenesen a vásárra vitte ki, hol azonban, míg Varga a másból időzött, a Jaita Nyisztor nagyleltai cigány felbuzgatta, Goldfinger Móróczot, hogy 25 ft honorárium mellett lopja el a magában álló lovat, mely mellett csupán a hajcsár feküdt a földön. Azt csábította a pénz s miután meg 10 ft 'előzet' is kapott, csakugyan eloldotta a lovat. De a hajcsár észrevette s rárontott a Jaitára, ki azt állította, hogy a lovat Goldfingeről vette. A rendőrség azután elfogta a csalót, ki most már a kir. ügyesség előtt van.

Helyre-igazítás. Lapunk tegnapi számában a szünügyi bizottság gyűléséről szóló tudósítás érteleme zavazó sajtóhibával jelent meg. Egy paszusnak, mely a tegnapi közlés szerint teljesen érthetetlen, így kell hangzani Somlóné levelel tudatta Tiszayval, hogy Debreczenbe semmi áron nem jön, mert ő városunkkal nem rokonszenvezik, bárhova elmegy, de a debreczeni színháznak nem akar primadonnájává lenni. Tiszay igazgató mindent elkövetett, hogy Somlóné a szerződés megtartására kényszerítse, de minden törekvése hajtóerést szenvedett a Somlóné magatartásán.

Jól érettségizett fiatal ember kinek e teren öt évi gyakorlata van, szerény díjért, esetleg ebéd és vacsoráért, tanulóknak mellé correpetitorul ajánlkozik. — Czim-lapunk kindó hivatalában megtudható. (434.)

A polgári házasság a szinpadon. Színházunkban tegnap este adottt Almási Thiamernak »Spitzer Regie« című énekes életképe, mely egy aktuális kérdéssel, a polgári házassággal foglalkozik, illetve rámutat azon abszurdumokra, melyek abból állanak elő, hogy míg Ausztriában a polgári házasság be van hozva, addig a magyar törvény a polgári házasságot érvénytelennek tekint.

A darab meséjének rövid elmondása érthetővé teszi a szerző intencióját: Makai, egy serfőzde hivatalnok (Hevesi Gábor) Becsben polgári házasságot köt egy magyarországi zsidó nővel (Lubrinicz Julia) kitárja, Bernstein (Sándor Emil), az orthodox gondolkodású zsidó

e miatt kitagad. — A boldog házasságból egy leány-gyermek születik: Eszti. (Pálfi Irma). — Éppen akkor, midőn Makai a serfőzde bukása következtében tönkre jut, meghal egy kanonok nagybátyja, ki 200.000 főnyi örökséget hagy Makainak törvényes gyermekére. Ugye Makainak a házassága, a magyar törvény szerint, érvénytelen, így Eszti törvénytelen gyermek, ki az örökséget e miatt nem kaphatja meg. Csak is egy módon lehetne segíteni a dolgot, ha Makainé átter a keresztény vallásra, féjével a magyar törvények értelmében egybe-kel, s leányukat, Eszti, törvényesítik. Az anya hajlandó is lenne gyermeke érdekében erre az áldozatra, de egy komplikáló körülmény jó közbe. Nevezetesen az öreg Bernstein, Makainé atyja, megbocsát leányának, de csak azon feltétel alatt, hogy unokája, Eszti, tartsa meg a zsidó vallást s zsidóhoz menjen nőül. — Ki is szemelt számára egy zsidó vőlegényt: Weisz Mórócz ispánt. (Ferenczi József.) Eszti azonban már szerelmes Szabó Gergelybe (Tapolezai) s a szülők sem ellenzik ezt a frigyet. A honnyadalom az oldja meg, hogy Weisz Mórócz találkozik régi kedvesével, Spitzer Regivel (H. Csillag Amália), a régi szerelem fellobban szívében s nem a Bernstein által kiszemelt menyasszonyt, hanem Spitzer Régit veszi el. Az öreg Bernstein ekkor belenyugszik abba, hogy leánya átterjen a keresztény vallásra, unokája megkapja az örökséget s ahoz menjen nőül, a kit szeret.

Ez a darab rövid meséje, mely az életből van véve s magunk is ismerünk ehez csaknem hasonló esetet. Maga a darab nem nagy irodalmi értékkel bír, de érdekessé teszi az aktualitás. E szempontból kiindulva a darabot ha nem is irodalmi remekműnek, de hasznos szolgálatot tevő munkának tartjuk mert számos vezércikkkel jobban bebizonyítja és megmagyarázza, hogy mily nagy szükség van Magyarországon a polgári házasság behozatalára. Azt pedig, hogy a szinművelő az aktuális napi kérdésekkel is foglalkozik: teljesen jogosultnak tartjuk, mert a világon jelentő deszkákon nemcsak az elmúlt, régi világot, hanem a mai társadalmi élet alakjait és szükségleteit is látni óhajtjuk. Szóval a modern szinpad követelményei előtt nem térhetünk ki.

A szereplők fesszjátékát dicsérettel emlíjük ki. Hevesi Gábor, Lubrinicz Julia, Pálfi Irma, H. Csillag Amália, Andorfi, Püspöki, Tapolezai, Sándor Emil, Ferenczi, Rózsahegyistb. mindannyian helyesen fogták föl és teljes mértékben érvényesítették szerepeiket. — Csúppán a »tra-ra-ra« bundiék kuplé előadói módját, t. i. hogy Andorfi és Ferenczi egymás felé rugtak, kifogásoljuk. Ez nem művészet, nem komikum, hanem vaskos izléstelenség, melyet a rendezőnek kötelessége betiltani. (K. B.)

Irodalom és művészet.

A Pallas Nagy Lexikonának most meg jelent negyedik kötete (Burgos—Damjanich) tartalom és kiállítás tekintetében méltón sorakozik az előző három kötethez, terjedelmre nézve pedig fölül is múlja azokat amennyiben a három ivig Cigány mellekletet is beleszámítva — teljes 58 évre terjed. Ez a felüli a B betű végét, az egész C betűt és D betű elejét. Első czikke Burgos spanyol tartományt ismerteti, az utolsó pedig Damjanich Jánosnak, szahadságharcunk halhatatlan hőségnek az élettrajza. A kötetet 316 szövegrajz és 44 külön képmelleklet díszíti, ezek közt 4 színnyomat, 2 réznyomat, 5 térkép és 1 városi tervrajz. A kötet tartalmából különösen kiemelendő a Czigányok melleklet, a melyet József főhercegnék, a cigányok alapos és tudós ismerőjének közreműködése tesz kiválóan becselessé. Nagy figyelem és gond van fordítva e kötetben is a magyar nemzetiségek és családok ismertetésére, mely elsőrangú történések (Marczali, Nagy Géza, Áldassy Antal stb.) tollából erednek. Előkelő helyet foglal el a technika legújabb vívmányainak ismertetése is s az ábrák és képmellekletek nagyrésze ennek van szentelve. A kötet ára diszes felbörkötésben 6 frt, és kapható minden (könyvárusnál, valamint a kiadóhivatalban Kecskeméti utca 6 sz.)

Különfélék.

A czár Eiffel-tornya. A legutóbbi párisi kiállítás idején, a mikor az Eiffel-tornynyal fordult fel az egész világ, egy párisi ékszerész arra a gondolatra jött, hogy az Eiffel-tornyot mege-inálja kicsiben gyémántból. Ez a piramidális, modernebbül szólva: eiffeli gondolat nem segített rajta, a jó ember csődbe jutott s dobra került a gyémántos Eiffel torny. Megvette egy konzorcium, a mely most az orosz-lázt akarja kibaszni arra, hogy tudalmasson a tornyon. Üdvös mozgalom indított azért, hogy a francia nép hődoaiata jeléül ajándékozza ezt a gyémántos tornyot a csásrnak. Ötszáz ezer frankra tartja a konzorcium a francia nemzet lelkesedésének ezt a csekély jelét.

Bismarck szakálla. Néhány nap előtt még az a hír érkezett Bismarckról, hogy haladkik, hogy szakállat akar növesztetni, a mi

meglehetősen ellentmond az első hírek. Bismarck szakállának története van. A hércezeg mindig maga szokott borotválkozni, de örege most már nem elé, biztosan kezeli a borotvát. Ezért határozta el, hogy megnöve-zti a szakállát, mert idegen kezét nem enged az arcához nyulni. A szakállnövésztés terén azonban korántsem voltak Bismarcknak olyan szép sikerei, mint a világgpolitika terén: nem nőtt több szál szőr az állán, mint kerekszám őt. — A történeti nevezetességű három hajszálnak méltó párja lesz Bismarck arcán ez az öt szőrszál.

Egy gróf család tragédiája. — A magyar arisztokracziának egyik tagja gróf Pál Rudolf — mint egy Amerikából érkezett tavírat jelenti — egy erőben öngyilkossággal véget vetett sokat hányvetett, kalandokban, örömlökben, de egyszersmind csalódásokban és szenvedésekben gazdag életének. Az öngyilkosság gróf ott született, a hol — mint a sors kiválasztottjai büszkén mondják a sasok leszeknek. A pompa és jölet napja süttött bölcsőjére. A pozsonyi Gálffy Rudolf grófok ivadéka volt. Atyja idősb gróf Pálffy roppant gazdag magyar főúr volt, a ki a bacsai előkelő körökben dalias megjelenésével úgy, mint bőkezűségével nagy feltűnést keltett. A roppant vagyon csakhamar összeomlott az 1873-iki nagy börcze-kraeh teljesen tönkretette. A gallér gróf, miután két gyermeket, Rudolfot és Arthurt, rokonánál, Gróf Csáky Lászlónál elhelyezte, golyót göpített agyába, hogy megmeneküljön az élettől, a melynek kellemességet nem tudta bölcsen és takarékosan élvezni, nyomorával nem tudott, nem akart megbirkózni. Az apa borzassal tettét mindkét gyermeke utánozta. Meg volt írva, hogy a szerencsétlen család öngyilkosság által pusztuljon el. — Az öregebb fiú, gróf Pálffy Arthur megunt a brdapesti életet, Párisba ment, — a hol mint bo o k m a k e r próbált szerencsét, — nem minden eredmény nélkül. Sok pénze volt és bőven kölkeztett, de rokonai előtt titkolta kereset módját. Öccse Rudolf, a kinek szinten nagy hajlama volt a pazar életmódra, meghalotta, hogy bátyjának milyen fenyes dolga van, utána ment Párisba. A gróf bohmakerekek épen akkor nem nagyon kedvezett a szerencse öccse előtt is szegyezte magát, hogy ilyen életmódot él és mánap szíven lötte magát. A Pálffy grófok legfiatalabb sarja, Rudolf minden tamaszkúll maradt Párisban, pénze, összekötetése nem volt és nagy nyomornak nézett elebe. Senki sem tudja, hogyan tengette életét, de annyi bizonyos, hogy sok neklülőzések között végre Svajczba ment, a hol nőül vet egy Zimmermann de Chavaone Sarolta nevű nőt. Volt-e nőnek vagyona, nem tudni az is ismeretlen, hogy néhány évig miképen élt a fiatal pár Annyi bizonyos, hogy két év előtt gróf Pálffy Rudolf ismét Budapestten merült föl, a hol rokonai közvetítésére djnoki állást kapott a postánál. Ezt a lefokozást nem sokáig viselte el, a vagy folyton élt benne, hogy nagyuri hajlamainak eleget tegyen, tele volt sovárgással, ábrándokkal, a melyek sohasem teljesülhettek. Végre ismét kevés pénzre tett szert, a melylyel Amerikába vándorolt. Bizonyos, hogy ott sem találta meg az óhajtott szerencsét. A család sötét tragédiája ott fejeződött ke az egyik éretdőben. A 32 éves gróf követte édesapja és bátyja tettét, egy pisztolylövéssel halantekon lötte magát és nyomban meghalt.

A régi ellenségek. A solferinói csatáeren most fogják felavatni azt a tornyot, melyet az itt elesettek csontjainak emeltek. Mint a custozai csatáteren emelt hasonló emlék felavatására, úgy ide is meghívták az egykori ellenséget, mostani szövetségest s az osztrák-magyar hadsereg képviselői ott lesznek az olaszokkal együtt a solferinói csont-tornyban.

Politizáló művész. Komikus helyzetbe jutott egy francia művész, a kit az Andrassy-szobor bizottsága arra szólított fel, hogy lépjen be a bíráló bizottságba. A művész eleintem meg is ígérte, hogy belép, de csakhamar ijedten visszavonult, még pedig politikai okokból. Ő ugyanis azt hitte, hogy a szobor nem Budapestten, hanem Pragában fogják felállítani, fogalma sem volt róla, hogy gróf Andrassy Gyula magyar államférfiú volt. De egykor okok is járultak hozzá, hogy a művész irtózáttal utasítsa vissza a meghívást; megtudva ugyanis, hogy Andrassy Gyula volt az, a ki a hármas-szövetséget megteremtette, már pedig ő a hármas-szövetségnek nagy ellensége és semmivel sem akart hozzájárulni ahhoz, hogy emlékszbrot állítsanak olyan embernek, a ki a hármas-szövetséget létrehozta. Ez nezte szerint a francia ember nemzeti öngnérzéttel nem is egyeztethető meg. Művész körökben sokat nevetnek most a politizáló művész komikus ijedelmén.

Utam Fiumében. Irta: Ifj. Debreczenyi Miklós. Harmadik csegetés! Te-sék beszéljani! Budapest-Dombóvár-Fiume felé. Nagy sokaság tödött kifelé a peronra, — hol a kalauz utba igazított bennünket, hogy hozzá szálljunk be. Nagy nehozen kaptunk egy fél rekeszt, hol, miután a csomagokat leraktuk, kényelmesen elhelyezkedtünk. — Zágrábig elég kényelmesen elvotunk, hová este 10 óra

után érkezünk meg; de itt két más utazó szállott be hozzánk miattl mi kiszallottunk vacsorázni — s ez áltai további alvásunknak vége lett.

Még a nap ki sem bukott a Karszt fenyő erdő gerince mögöl, még összes sugárával csak a Karszton tul fekvő jájekot ragyogta be, midőn a kalauz felszólított bennünket, hogy nem sokára megpillantjuk a tengert, a hegy tetejéről.

Igazán gyönyörű reggelünk volt, előtte való nap esett az eső, s mintha a természet kárpótlati akarta volna magát a sötét, komor alkonyért, tündöklő fényrel árasztotta el a földet. A tenger sima volt, mint a tükör s a nagy hajók körrajzai usztak a tengeren, mint sötét fatrók a csendesen emelkedő, csillogó kőkes habokon. Innen roppant gyorsasággal szagudott a vonat lefelé s egy kis felóra alatt már Fiumében voltunk.

Igazán mondhatom megiepett Fiume, ugy tisztasága, mint csinos külseje által. Kocsira ülve a szállodába hajtatunk, hol a reggeli elmulasztathatlan felvérese után, a város-nyakunkba vettük. Legelőször is a papír gyárt néztük meg, melynek nagysága, berendezése egyaránt magára vonja a figyelmet. Utba ejtetünk a Tersator nevű hegyet, melyen egy templom áll. — A hegyre gyönyörű szerpentin vezet fel, mely előtt a tengerészek védszentje áll.

Meglepo az, hogy a vendéglősök mind-egyike tart kiszolgáló egyéni, ki a magyar nyelvet beszéli. Egy este, hogy valódi olasz ételket élvezhessünk, egy kisebb étkező helyre (osteria) mentünk. Itt vacsora közben több olasz ur jött be, s miután hallották, hogy magyarok vagyunk, beszéde elgyeledtek. Tolmács segítségével megértettük egymást s közös erővel eléttük Kossuth Lajost. Egyikük egy előkelő állásu hivatalnok, annyira felhevült a bor s a hogy hazafiség érzete által, — hogy kitépve két ingombját melyek a magyar czimert a koronával ábrázolták, egyiket nekem, másikat utdó társamnak ajándékozta.

Rákövetkező napon Abbaziába szándékoztunk menni. Már hajón voltunk, midőn a parancs jött, hogy a kormányzó és József főhercege családja is egy tengeri kirándulásra mennek. Két kis vitorlás gőzös volt az, melyen elmentek; az egyik »Deli«, a másik »Bátora«. Midőn 6 fensége és kormányzó megjelenek, a két hajóra egy-egy roppant nagyságu nemzetiszínű lobogót vontak fel, melyre az összegyűlt olaszok s mi egy egletverő evitát kiáltásban törtünk ki: jó! jó! esett lélkünknek látni, messze hazánk szivétől a ragaszkodást a magyar állam s annak polgáraihoz s jelvényeihez.

Nem sokára elindulások után, mi is utnak indultunk, Abbázia felé. Abbázia már osztrák parton van s méltan lehet az Osztrák-Magyar Monarchia paradisiomának nevezni. Felüő azon éghajlat is növényi külömbösg, mely itt szembe tűnik a Karszt kopár sziklaival meredeken emelkedő a szemközti oldalon, nincs rajta egy tenyérnyi zöld hely, csak egyes helyeken, hová a munkás kezek földet hordva egy kis rizst termesztnek. Abbázia-ában már a pálmák s más déli növények virágoznak; az embert a tél és a nyarra emlékeztetik. A Karszt a tél, hó fedett üregivel és nyomorával Abbázia a nyár zöldellő lombjaival és virágaival.

Estére kelve vissza térünk Fiumébe azonban nem egész szerencsésen, mert egy kis tengeri vihar ért utol, melytől sokan megkaptak a tengeri betegséget.

Másnap ismét a poros s füledt levegőjű vasuti kocsiiban ültünk s megérkeztünk Budapestre. Midőn kiszállunk a vasuti kocsiból, eszembe jutott Petőfi Sándor, hazánk koszorú költőjének mondása:

... másutt is volt jó dolgom, De a szivem csak azt mondja, jobb otthon!

TÖRVÉNYSZÉK.

* A spanyol merénylő agyonlövete. Barcelona, okt. 6. Pallas merénylőt ma reggel agyonlőtték: Pallas nagy bátorságot tanusított. Monjonich erdő közelében, a hol a kivégzés megtörtént, — nagy néptömeg gyűlt össze, — de rendezavarás nem történt.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Szerden 1893. év Október hó 11-én, páros hértelben, másodsoroz:

Richard király szöktetése.

Szerkesztői üzenet.

»Emlékkönyv« Értéktelen, kezdeleges vers. Még javítással se lenne közölhető, mert az első sortól kezdve az utolsóig át kellene javítani, akkor pedig mi maradna az ön varséből? Fordított verseket vagy prózákat szivesen küldünk, feltéve, ha a fordítások jól megválasztottak, csak azután írni eredeti dításokkal megpróbálkozik, csak azután írni eredeti dításokkal megpróbálkozik, helyben Könyvet tudnánk mi írni, ha lenne rá időnk, de a könyvek bekötéséhez, fájdalom nem értünk. Ahoz a »Debreczeni Ellenőr«-nél, illetve a Csonkai r. társaságnál értenek. Tessék oda fordulni.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

október 9.
 a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronként 400 kilgron felüli súlyban) — 2. Öreg közep (páronként 300—400 kilgron súlyban) — 3. Fialat nehéz (páronként 320 kilgron felüli súlyban) 42—43 — 4. Fialat közep (páronként 251—320 kilgr. súlyban) 43—44 — 5. Fialat könnyű (páronként 251 kilgr. terjedő súlyban) 5—46 — II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 kilgron felüli súlyban) 44—45 — 7. Közép (páronként 220—280 kilgr. súlyban) 45—46 — III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 kilgron felüli súlyban) 42—43 — 10. Közép (páronként 220—260 kilgr. súlyban) 42—43 — 11. Könnyű (páronként 220 kilgr. terjedő súlyban) 40—43 — Sertés létszám: okt. 8-ik napján volt készlet 186,178 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízalmai való értéke 16—18—, malacz (11—20 hónapos korban felhajtott) 2140 drb.

VASUTI MENETREND.

1893. május hó 1-től.
Debreczenből indul:

Budapest—Nagy-Várud felé	reggel 8 ó. 40 p.
" " " " " " " "	déli 12 ó. 52 p.
" " " " " " " "	este 10 ó. 31 p.
Csak Nagy-várud felé	délután 2 ó. 40 p.
Szatmár felé	délután 3 ó. 24 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 45 p.
" " " " " " " "	éjjel 5 ó. 09 p.
Miskolcz felé	délután 8 ó. 45 p.
" " " " " " " "	délután 3 ó. 35 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 40 p.
B.-Szt.-Mihály felé máv-ról	reggel 5 ó. 48 p.
" " " " " " " "	vásártérről 6 ó. 04 p.
" " " " " " " "	máv-ról 3 ó. 15 p.
" " " " " " " "	délután 3 ó. 30 p.
F.-Abony és Polgár felé máv-ról	reggel 5 ó. 05 p.
" " " " " " " "	vásártérről 5 ó. 18 p.
F.-Abony és Polgár felé máv-ról	délután 3 ó. 50 p.
" " " " " " " "	vásártérről 4 ó. 04 p.

Debreczenbe érkezik:

Debreczenbe N.-Várud-P.-Ladány felől	reggel 2 ó. 44 p.
" " " " " " " "	Budapest felől 3 ó. 09 p.
" " " " " " " "	gyorsvonat este 7 ó. 09 p.
Csak Nagy-várud felől	reggel 7 ó. 48 p.
Szatmár felől	reggel 7 ó. 54 p.
" " " " " " " "	délután 12 ó. 29 p.
" " " " " " " "	este 10 ó. 16 p.
Miskolcz felől	reggel 8 ó. 07 p.
" " " " " " " "	déli 12 ó. 36 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 20 p.
Bud-Szent-Mihály felől vásártérről	reggel 8 ó. 03 p.
" " " " " " " "	máv-ra 8 ó. 17 p.
" " " " " " " "	vásártérről 8 ó. 17 p.
" " " " " " " "	máv-ra 7 ó. 20 p.
" " " " " " " "	máv-ra 7 ó. 30 p.
F.-Abony s Polgár felől vásártérről	délután 5 ó. 02 p.
" " " " " " " "	máv-ra 5 ó. 16 p.
F.-Abony és Polgár felől vásártérről	reggel 7 ó. 45 p.
" " " " " " " "	máv-ra 8 ó. — p.

Budapestről—Debreczenbe indul:

Személy-vonat	reggel 8 óra 25 pkor.
Gyors-vonat	délután 2 óra 10 pkor.
Személy-vonateste	7 órakor.
Gyorsvonat este	9 óra 15 perczkor, mely Püspök-ladányban utól éri a Budapestről este 7 órakor induló személyvonatot.

(Egységes vasuti — zóna — idő szerint.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonátözsde. Hivatalos jegyzések október 9. — Buza öszre 7.35 pénz, 7.37 áru, tavaszra 7.77 pénz, 7.79 áru Tengeri 1894. máj.—jun.—ra 4.98 pénz, 5.00 áru. Zab öszre 6.77 pénz, 6.79 áru. — Káposztarepcze aug.—szept. 15.73 pénz, 15.75 áru.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
 Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
 Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
 (Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

Jószág-vétel.

Kézpénzfizetés mellett megvételre kerestetik egy nemesi

**j ó s z á g
 vagy
 uradalom**

jó szántóföldekkel, rétekekkel és értékes erdővel.

Határozott ajánlatokat egyedül a tulajdonosoktól kér **Patz Richard, Bécs, Margarethenstrasse 12.**

(455.) 1—3

KARDOS LÁSZLÓNÁL

KOSSUTH-UTCZA.

**Férfi, női és gyermek
 fehérneműek**

Tréfás-rajzu gyermek zsebkendők.

Finom női és uri batistkendők.

Legjobb faj harisnyák.

Legszébb francia ruha-flánellek.

Elegáns kocsipokróczok.

Legjobb faj flánelle takarók.

(444.) III.

**JUTÁNYOS
 szabott áron**

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL:

divatos női ruhaszövetek

Francia flanellek, Kasán, Moldon

legújabb flanel

selyem és bársony

BLUZOK

színes és fekete selymek

MOSÓ VELEZEK

TÉLIHIMALAY KENDŐK

selyem- és harasztkendők

Gyermek-ruhácskák, felöltők

normal- gyapju- és pamut

ALSÓ INGEK

UJJASOK és NADRÁGOK

Téli harisnyák, keztük

Az idén **szép raktárt tartunk**

BRASSÓI és GÁCSI

posztokban

(443.)

Tricot, peruvien és Doskinokban.

szőnyegek

függönyök, ágy- és asztal-terítők

bútorszövetek és viaszkos-vásznak

takarók és lópokróczok

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉGNÉL.

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(FÖTÉR 1828. SZ. A. CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben)
 teljesen ujonnan berendezett könyvnyomda.

Elvállal mindenféle nyomtatványokat:
takarékpénztári, kereskedelmi
 ügyvédi és községi nyomtatványokat.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KÉSZIT:
 Gyászjelentéseket, bái- és lakodalmi meghívókat.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT,
TÁNCZRENDEKET és ÉTLAPOKAT.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések ERDÉLYI ISTVÁN nyomdai művezető nevére czimzendők.

Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomtatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába.

Izléses kiállítás!
 Jutányos árak!

Izléses kiállítás!
 Jutányos árak!

Hirdetések a „DEBRECZEN” czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek.

SZÁMLÁKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET,
 bor- és rum-vignetteket, falragaszokat,
 MINDENMÉ KÖRLEVELEKET és ÁRJEGYZÉKEKET.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FOLYÓIRATOKAT és a NYOMDAIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással

jutányos árakon.

Bírósági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettetnek.